Hermes - Nyt

1980

Ka - Be

Facit

Visir

Zumstein

Abria

Interessen for at samle på breve er i de senere år vokset enormt. Grundene herfor er mange. En af dem er, at samlerne i højere grad end tidligere har specialiseret sig til at samle et enkelt eller et par lande, som man så til gengæld har gjort mere ud af.
Besøger man en frimærkeudstilling ser man også, at de fleste samlinger, foruden frimærker, også indeholder breve. Disse breve er også med til at skabe et smukt helhedsindtryk af en frimærkesamling.
Efter af AFA sidste år udgav sit store 2-bindsværk om DANSKE BREVE er interessen for brevsamleri steget yderligere og vi har derfor bedt den ene af bøgernes forfattere, Jørgen Gotfredsen, om at skrive lidt om hvordan man begynder at samle på breve.

OM AT SAMLE BREVE

af Jørgen Gotfredsen

For snart mange år siden offentliggjorde »Hermes-Nyt« en artikel af den bekendte filatelistiske skribent, afdøde civilingeniør Aage Tholl, Kalundborg.
Artiklen hed »Om at samle på takster«, og udkom i »Hermes-Nyt« 1968.
Denne artikel blev ivrigt studeret af de mange samlere, som før eller siden stillede spørgsmålet: Hvorfor er et brev frankeret med 27 øre, 55 øre m.m.? Hvad kunne 35 øres mærker i 1912 bruges til? Hvad brugte man 8 øres frimærker til i 1931?

Kuvert sendt 15/7 1931 med forretningspapirer lokalt i Frederikssund. Takst 1922-1940 8 øre (Danske Breve I side 80).

Kuvert sendt 1/5 1939 fra Dragør til København K, d.v.s. til lokal takst 8 øre.

Selv om man ikke ligefrem giver sig til konsekvent at samle takster, så er det i de mange år blevet meget almindeligt, at samlerne medtager breve i deres samlinger.De færreste *nøjes* vel med brevene, de fleste samler breve som bilag og illustrationsmateriale til de enkelte frimærkeværdier. Uden på nogen måde at tale nedsættende om førstedagskuverter — folk må jo have lov til at samle på den måde, der giver dem den største glæde — så sigtede *Tholl* i hvert fald *ikke* på førstedagsbreve. Det samme kan siges om de to bøger, Danske Breve I-II, som Århus Frimærkehandel udsendte i 1979 med Jesper Haff og mig som forfattere. Bøgerne er på sin vis en videreførelse af Tholls idé fra »Hermes-Nyt« 1968.
Hvordan skal man bære sig ad med at starte en samling af danske breve?
Svaret er, at de første breve til samlingen får man simpelthen forærende. Man begynder med det allernemmeste: Et almindeligt dansk brev af 1. vægtklasse frankeret med 130 øre. Det gælder om at vælge det smukkeste, d.v.s. let og læseligt stempel, fejlfrit frimærke, ikke for stort format på kuverten, ren brevforside med smuk påskrift etc.
De fleste kan uden vanskelighed finde sådanne kuverter, der er nogle år gamle, altså med 120 øre, 100 øre, 90 øre, 70 øre, 60 øre, 50 øre, 35 øre, 30 øre, 25 øre, 20 øre og 15 øre. Har man ikke selv

Brev sendt 3/10 1940 fra Nykøbing Falster til København V. Landsportotakst for 1. vægtklasse 1/7 1940 - 1/7 1946 20 øre (Danske Breve I side 66).

Brev, sendt 25/5 1946 fra Thisted til Nykøbing Falster til landsportotaksten 20 øre.

Julekort, sendt 22/12 1909 lokalt i Nibe. Kortet er overfrankeret med 2 øre, da taksten for lokale brevkort fra 1888-1919 var 3 øre (Danske Breve I side 70).

Julekort sendt 23/12 1922 lokalt i København. Takst 1920-1926 8 øre (Danske Breve I side 70).

Julekort sendt juleaften 1924 fra Kirke-Eskildstrup til Kalundborg. Landsportotakst 1920-1926 15 øre.

Julekort sendt juleaften 1935 lokalt i København Ø. Takst 1926-1940 7 øre (Danske breve I side 70).

sådanne kuverter, og kan man ikke skaffe dem hos slægtninge og venner, så udbydes de stadig til salg hos en række handlere for meget billige penge. På samme måde kan man uden særlig store vanskeligheder skrabe postkort sammen. Tænk blot på, hvor mange der har gemt deres julekort! Fra forretningsarkiver kan undertiden skaffes frankerede tryksager og kuverter med forretningspapirer.
Lidt sværere bliver det m.h.t. udlandsbreve, altså typisk breve med de blå frimærker. Tid efter anden viser udlandskuverterne sig alligevel.

Julekort sendt 22/12 1941 fra Gentofte til København V til lokaltakst 7 øre.

Når vi under omtalen af indenlandske breve før nøjedes med at gå tilbage til de røde 15 øres mærker, hvorved i hvert fald hele stålstikperioden er dækket, så skal det straks tilføjes, at man kan komme meget længere tilbage i tiden, uden at det koster formuer.
Breve og kuverter med Chr. X bogtryk, Frederik VIII og Chr. IX er stadig billige, hvis man holder sig til 5 øre grøn og 10 øre rød. Har man dem i sin samling, så er disse serier i hvert fald repræsenteret.

Reklametryksag sendt 27/4 1876 fra Kjøbenhavn til Nykjøbing Falster. Takst 1875-1919 4 øre (Danske Breve I side 74).

Brev sendt 25/12 1893 fra Fjerritslev til Frederiksberg. Landsportotakst 1875-1902 8 øre (Danske Breve I side 66).

Anbefalet brev af 1. vægtklasse sendt 26/11 1879 fra Korsør til Kjøbenhavn K. Takst landsportobrev 8 øre + anbefalingsgebyr 16 øre, (Danske Breve I side 66 og side 101).

Det er heller ikke dyrt at gå tilbage til våbentypeudgaverne og de almindeligste 2-farvede mærker, 4 og 8 øre, og selv når man inddrager skillingsområdet og anskaffer smukke breve med 4 skillingsmærker, så kan sådanne i dag købes for priser fra ca. 100 kr.
Der er ikke grænser for, hvor meget et brev liver op i en samling. Det medfører selvfølgelig, at samlingen ikke længere kan indpasses i et fortryksalbum. Men i en specialsamling eller en studiesamling, hvor mange mærker i samme farve sidder på planche efter planche, vil blot et enkelt brev være en for tilskueren meget behagelig afbrydelse af noget, der ellers kunne blive trivielt. Selv om man ikke behøver at fordybe sig i posthistorie, vil breve, brevkort m.v. give en tilfredsstillelse i en anden relation: Der må være en vis interesse i at kunne dokumentere, hvorledes mærkerne blev anvendt. Det er nu rart at vide, at blå 20 øres mærker i tiden 1882-1920 var bestemt for udlandsbreve af 1. vægtklasse.

Brev, sendt 2/2 1853 fra Ringsted til Roskilde. Takst landsportobrev 1851-1875 4 skilling, frankeret med FIRE R.B.S. Thiele I (Danske Breve I side 65-66) Værdi 400-500 kr.

Brev sendt 15/5 1857 (?) fra Frederiksborg til Kjøbenhavn. Takst landsportobrev 4 skilling, frankeret med 4 sk. 1854, 6. tryk. Værdi ca. 150 kr.

Brev sendt 31/5 1869 (?) fra Nestved til Kjøbenhavn. Takst landsportobrev 4 skilling, frankeret med 4 sk. 1864, 10. tryk. Værdi ca. 100 kr.

Det er også morsomt at kunne dokumentere, at grønne 40 øres frimærker i tiden 1927-1940 blev benyttet til anbefalede landsportobreve.
Jeg har i det foregående slet ikke talt om de samlinger, der bliver *udstillet*, men alene om det forhold, at tilførsel af breve kan give samlerne en ganske særlig glæde. Men m.h.t. udstillerne har man nu ikke så sjældent hørt, at de, der har breve på plancherne, får en højere bedømmelse end dem, der ikke har breve med.
Det råd man kan give samlere, som agter at inddrage breve i samlingen, falder i 2 dele

1. Tænk Dem godt om, næste gang De river et frimærke af kuverten, tryksagen, postkortet el. lign. med det formål at vaske frimærkerne af. Det kan være, De ødelægger et brev, som kunne have pyntet i samlingen.
2. Vær med i tide, når det gælder anskaffelse af breve m.v. fra de sidste 100 år. Som før nævnt er breve med de almindelige værdier stadig ret billige, men da brevsamleriet er på fremmarch, vil prisen på sådanne objekter blive stærkt stigende.

For ikke særlig mange år siden var det stadig almindeligt, at frimærker på breve næsten ikke kostede mere end selve frimærket:! De tider er forbi, så derfor gælder det nok om at være med, medens det endnu er muligt. Det er det endnu.
Når man så sikkert kan sige, at priserne vil stige, hænger det sammen med, at man i udlandet noterer priser på danske breve, der gennemgående er væsentlig højere, end dem vi er vant til herhjemme. Har man først prøvet at købe et relativt almindeligt dansk brev hos en handler i f.eks. London, så længes man hjem til det danske prisniveau. Men det holder ikke i det lange løb.!

Brev sendt 17/10 1895 fra Kjøbenhavn K til Hangö i Finland. Takst for udlandsbreve af 1. vægtklasse 1/7 1875 til 31/12 1920 20 øre, der fra 1882 frankeredes med *blå* mærker efter Verdenspostforeningens bestemmelser. Først fra 1922 blev Finland m.h.t. posttakster behandlet som Sverige, Norge og Island — indtil da som øvrige udland (Danske Breve I side 198 og 206).

Anbefalet brev sendt 20/1 1935 fra Hobro til København K. Takst landsportobrev 1927-1940 15 øre + anbefalingsgebyr 1926-1940 25 øre (Danske Breve I side 66 og side 101).